10 fen.

10 fen.

DZIENNIK PORANNY

CENY OGŁOSZEŃ: Po tekście 1 mm w 1 szpalcie (szer. szp. 22 mm) 12 Rpf. W tekście 1 mm w 1 szp. (szer. szp. 68 mm) RM. 1.—. Drobne ogłoszenia za słowo (tylko dla osób prywatnych) Rpf. 08, pierwsze słowo tłustym drukiem Rpf. 12 (najwyżej do trzech słów). Drobne ogłoszenia handlowe za słowo Rpf. 10, pierwsze słowo tłustym drukiem Rpf. 15 (dopuszczalne także tylko najwyżej trzy słowa).

Rok I. | Nr. 148.

Kraków, sobota 24 sierpnia 1940 r.

Nadesłane, a nie zamówione przez Redakcję rękopisy, będą zwracane autorom jedynie wówczas, gdy dołączone zostaną znaczki pocztowe na opłacenie przesyłki zwrotnej. — Prenumerata mies.: 2.25 RM. z odnoszeniem do domu 2.50 RM.

Znak pytania nad Kanadą.

Uwagi na aktualny temat.

(=) **Kraków**, 23 sierpnia.

W ciągu obecnej wojny, która dla Wielkiej Brytanji jest równoznaczna z nieprzerwaną serją klęsk i odwrotów, i której końcowy wynik nie może już dzisiaj budzić wątpliwości nawet u największych przyjaciół Anglji, niejednokrotnie w mowach angielskich ministrów oraz w rozważaniach prasy angielskiej i zagranicznej, sprzyjającej Anglji, ujawniany był pogląd, iż **wojna, nawet po zajęciu przez Niemców właściwej wyspy angielskiej, będzie prowadzona dalej w brytyjskich dominiach, w pierwszym rzędzie w Kanadzie i na morzach do niej przylegających.** Niezależnie od faktu, że siła oporu Wielkiej Brytanji do tego czasu zostanie zredukowana do minimum, oraz niezależnie od totalnej blokady ogłoszonej przez Niemcy i Włochy przeciw Wielkiej Brytanji i jej posiadłościom, powstaje usprawiedliwione pytanie, w jakiej mierze po zupełnej wojskowej i politycznej klęsce wyspy angielskiej, odnośne dominia będą gotowe do wydania swoich terytorjów na pastwę dalszego prowadzenia wojny. — Wątpliwości te podniesiono już we wszystkich dominjach, w pierwszym zaś rzędzie w Kanadzie, jako w tem dominium, z którem angielski rząd plutokratyczny stara się wiązać największe nadzieje na przyszłość.

W toku historji

Kanada była zawsze terenem eksperymentalnym brytyjskich reform administracyjnych.

Brytanja uważała, iż nie potrzebuje mieć żadnych względów na skład narodowościowy i warunki życiowe mieszkańców Kanady, ale miała wyłącznie na oku swoje własne egoistyczne interesy. Anglja zapomniała oddawna, że właśnie Kanada w pierwszych dziesiątkach lat swej kolonizacji była **zamieszkała w przeważającej większości przez Francuzów**, a również dzisiaj zapomina zupełnie, że odsetek ludności francuskiej w Knaadzie jest wciąż jeszcze bardzo znaczny. Postępowanie Anglji ze swoim byłym sprzymierzeńcem francuskim, tchórzliwy napad floty angielskiej na francuskie okręty wojenne, stojące spokojnie w porcie Oranu oraz zorganizowanie brytyjskiej blokady głodowej nad całem terytorium Francji i kolonij francuskich, **wywołały wśród ludności Kanady pochodzenia francuskiego silne oburzenie i usprawiedliwione rozgoryczenie.** W parlamencie kanadyjskim przy różnych okazjach posłowie pochodzenia francuskiego zgłaszali interpelacje, domagające się ostrych kroków i protestów przeciwko nieodpowiedzialnemu postępowaniu rządu brytyjskiego. **W szeregu wielkich miast tego dominium dochodziło niejednokrotnie do demonstracyj protestacyjnych, w czasie których ludność manifestowała otwarcie i w sposób niedwuznaczny swoje niezadowolenie.**

Ale również mówiąca po angielsku część ludności Kanady **patrzy na swoją przyszłość z zupełnie innej perspektywy niż rząd Jego Królewskiej Mości.** Kanada w miarę swego rozwoju politycznego kształtowała się coraz bardziej na państwo amerykańskie, aniżeli na dominium brytyjskie.

Wielka Brytanja od czasu wojny angielsko-amerykańskiej w latach 1812 — 1814, posługiwała się nieustannie Kanadą, jako przeciwwagą wobec Stanów Zjednoczon.

Mimo tego, Anglja nie mogła zapobiec temu, że stosunki między Stanami Zjednoczonemi a dominjum angielskiem, leżącem na północ od nich, układały się coraz ściślej, co zrozumiałe jest dzięki okoliczności, iż współżycie między temi obu krajami ułatwiają warunki geograficzne i gospodarcze. Granica między temi oboma krajami Ameryki były przez długie lata otwarta, co sprzyjało żywej wymianie ludności. Jeszcze dziś statystyki wykazują, że

każdy siódmy Kanadyjczyk posiada obywatelstwo Stanów Zjednoczonych.

Również w czasie konfliktu Stanów Zjednoczonych z państwami Ameryki południowej, Kanada była zmuszona na życzenie Anglji zająć stanowisko antyamerykańskie. Ten krok Wielkiej Brytanji zanotowano sobie dobrze w Stanach Zjednoczonych i do dziś dnia księguje się go na koncie win Anglji. W międzyczasie jednak, na skutek konfliktu europejskiego i spowodowanego w jego następstwie obecnego zamknięcia kontynentu europejskiego, Kanada siłą rzeczy włącza się coraz bardziej w sferę interesów amerykańskich. Od dłuższego już czasu Kanada upatruje swoje najważniejsze zadanie nie w pomocy dla swego kraju macierzystego i dostosowaniu się do udzielenia w przyszłości schronienia brytyjskiemu rządowi i brytyjskiemu domowi panującemu, ale **w strzeżeniu interesów swojego kraju i swej własnej wolności.**

Po prawdopodobnem rozpadnięciu się Wielkiej Brytanji, które będzie jeszcze przyspieszone zapowiedzianą przez Churchilla wyprzedażą posiadłości brytyjskich, których Anglja nie jest już w stanie bronić, horoskopy wyratowania plutokracji angielskiej z jej przykrej sytuacji przez Kanadę staną się więcej, niż dwuznaczne.

Nowe zarządzenia przeciwlotnicze w Anglji.

Niemieckie ataki lotnicze spowodowały znaczne straty.

(=) **Tokio**, 23 sierpnia. **Londyński korespondent japońskiej agencji prasowej „Domei" donosi, że w Anglji wydano w związku z olbrzymiemi stratami, spowodowanemi wskutek nalotów niemieckich nowe zarządzenia, dotyczące obrony przeciwlotniczej.**

Dotyczą one wstrzymania ruchu ulicznego z chwilą zarządzenia alarmu lotniczego, jak również zawierają **bezwzględny nakaz udawania się mieszkańców do schronów.**

Przyczyną wielkiej liczby zabitych po czwartkowym ataku lotniczym na najbliższe okolice Londynu, miało być nie stosowanie się ludności do zarządzeń oraz wskutek tego, że **ludność nie mogła na czas dostać się do schronów.**

Przerwa w pracy miljonów robotników, którzy przymusowo opuszczają swe warsztaty pracy, aby zejść do schronów **powoduje olbrzymie straty,** obliczane na 200.000 funtów przy każdorazowym alarmie lotniczym. (W plutokratycznej Anglji strata tak poważna jest o wiele dotkliwiej odczuwana, niż ofiary ludzkie).

Bezwzględna cenzura informacyj, odnoszących się do niemieckich ataków lotniczych, spowodowała **żywiołową niechęć do ministerstwa informacyj.** Mieszkańcy uskarżają się, iż dzienniki dopiero następnego dnia udzielają im skąpych informacyj o atakach. Depesze korespondentów agencyj zagranicznych przetrzymywane są niejednokrotnie dłużej niż 9 godzin przez urząd cenzury, co u zainteresowanych wywołuje złość i zdenerwowanie.

Ostra krytyka w Ameryce pod adresem „American Legion".

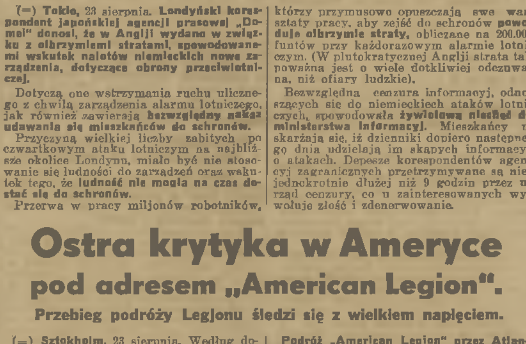
Przebieg podróży Legjonu śledzi się z wielkiem napięciem.

(=) **Sztokholm**, 23 sierpnia. Według doniesienia z Nowego Jorku, zamieszczonego przez „Stockholms Tidningen" na łamach prasy amerykańskiej ukazały się krytyczne głosy z powodu rozkazu, wydanego przez Waszyngton w sprawie podróży okrętu „American Legion", wiozącego obywateli amerykańskich do brytyjskich operacyj wojennych.

Podróż „American Legion" przez Atlantyk śledzą w Ameryce z olbrzymiem napięciem. Na łamach wielu dzienników spotyka się poważne zastrzeżenia pod adresem Waszyngtonu, który polecił, aby okręt wiozący legionistów kierował się na południe i tam przebył strefę zapór minowych, zamiast płynąć wzdłuż wybrzeży Irlandji.

Niektóre dzienniki twierdzą, że **sprawa wysyłki Legjonu może sprowadzić na Stany Zjednoczone niebezpieczeństwo wybuchu wojny.** Powszechnie przypuszczają, że okręt z członkami „American Legion" w ciągu czwartku przepłynął strefę niebezpieczeństwa.

Nieudała próba nalotu.

Jak doniosły włoskie komunikaty wojenne, angielscy lotnicy usiłowali w ostatnich czasach dokonać nalotu na tereny północno-włoskie. Podczas tego rodzaju próby angielskie maszyny znalazły się w zasięgu ognia włoskiej artylerji przeciwlotniczej, przyczem liczne samoloty zostały zestrzelone. Jeden z takich zestrzelonych samolotów angielskich we Włoszech przedstawia nasze zdjęcie.

Przesłuchanie angielskiego lotnika.

Na zdjęciu widzimy przesłuchanie angielskiego strzelca pewnego angielskiego samolotu bojowego, który został zestrzelony nad wybrzeżem holenderskiem. Przesłuchanie przeprowadzają niemieccy podoficerowie. Strzelec angielski zdołał się uratować jako jedyny członek angielskiego bombowca, przy pomocy spadochronu. Pozostali członkowie załogi znaleźli śmierć w samolocie, który spadł w płomieniach na ziemię.

Konferencja biskupów niemieckich w Fuldzie.

Spodziewana jest odezwa do Niemców.

(§§) **Berlin**, 23 sierpnia. **W Fuldzie rozpoczęła się doroczna konferencja biskupów niemieckich. Konferencja ta uchodzi za zebranie wszystkich biskupów wielkich Niemiec. Bierze w niej udział 45 biskupów, wśród nich kardynał arcybiskup Innitzer z Wiednia i kardynał arcybiskup Faulhaber z Monachjum.**

Konferencja biskupów ma — jak zazwyczaj — zajmować się ogólnem położeniem Kościoła katolickiego w Niemczech. Uchodzi jednak za prawdopodobne, że **konferencja opracuje list pasterski,** zawierający odezwę do niemieckich katolików w sprawie współpracy w walce, prowadzonej przez Adolfa Hitlera o egzystencję narodu niemieckiego. Oczekuje się, że biskup z Osnabrück Berming wygłosi mowę o szczególnej doniosłości.

Indje odrzucają propozycje angielskie.

(§) **Sztokholm**, 23 sierpnia. Angielskie biuro informacyjne Reutera ogłasza następujące doniesienie z Wardha w Indjach: **„Komitet wykonawczy kongresu przyjął rezolucję, odrzucającą propozycje brytyjskie wobec Indyj, naszkicowane w oświadczeniu wicekróla z dnia 8 sierpnia.**

Rezolucja powyższa stwierdza, że propozycje brytyjskie mogą stanowić przeszkodę w swobodnym i właściwym rozwoju Indyj. Rezolucja wzywa następnie naród hinduski do potępienia tego stanowiska rządu brytyjskiego przez publiczne demonstracje i inne sposoby. Gandhi brał często udział w dyskusjach komitetu podczas 5-dniowej sesji, w której zakończeniu przyjęto wspomnianą wyżej rezolucję".

Wzrastające naprężenie w Indjach.

(§) **Tokio**, 23 sierpnia. Dziennik „Hoczi Szimbun" ogłasza sprawozdanie japońskiego generalnego konsula w Simal, Wakamatsu, z którego wynika, że obecny tak niekorzystny rozwój wypadków wojennych dla Anglji spowodował znaczny wzrost naprężenia sytuacji w Indjach.

Bombardowanie konwojów na morzu Północnem.

Nocne naloty na Anglię trwają w dalszym ciągu.

Berlin, 24 sierpnia. **Naczelna komenda armji niemieckiej komunikuje: Oddziały floty powietrznej zaatakowały w dn. 22 sierpnia w ramach zbrojnego wywiadu konwoje na obszarze morskim w pobliżu Berwick i Downs, trafiając kilkakrotnie cztery okręty handlowe. Pozatem zbombardowano skutecznie lotnisko w Manston.**

W ciągu dnia doszło nad południowo-wschodnią Anglją do licznych potyczek powietrznych, pełnych sukcesów dla niemieckich lotników myśliwskich.

Podczas nocnych nalotów na liczne lotniska w Kornwalji i Walji, na fabrykę lotniczą w Reading i fabrykę silników samolotowych w Rochester pożary i eksplozje wskazywały na skuteczność zrzuconych bomb. Minowanie brytyjskich portów było kontynuowane.

Brytyjskie samoloty zrzuciły w nocy na 23 sierpnia bomby w zachodnich Niemczech, ale bez specjalnego skutku. W pewnem mieście zniszczony został dom mieszkalny, wiele domów zostało uszkodzonych i kilka osób cywilnych zabitych.

Nieprzyjaciel stracił w dn. 22 sierpnia 11 samolotów ,jak również dwa balony zaporowe, dwa niemieckie samoloty zaginęły. (p)

Port w Aleksandrji (Egipt) był ponownie bombardowany przez jedną z włoskich formacyj lotniczych.

Inna formacja lotnicza stwierdziła obecność nieprzyjacielskiego konwoju, chronionego przez dwa torpedowce na wschodniej części Morza Śródziemnego i silnie go zbombardowała. Z obydwóch akcyj wszystkie włoskie samoloty powróciły bez strat.

Nieprzyjacielskie naloty mniejszego znaczenia, były przeprowadzane w Afryce północnej na Bombę i Dornę, gdzie zabito jedną osobę i pięć raniono. Podczas innego nalotu w Afryce wschodniej na Mogadiscio zraniono pięciu Askarysów i pięciu tubylców, jak również trafiono hangar lotniczy, w którym znajdowały się cztery samochody. W Massaua na wyspie Harmil nie spowodowano żadnych szkód ani strat.

Włosi zbombardowali ponownie Aleksandrję.

Rzym, 23 sierpnia. Włoski komunikat wojenny z piątku brzmi następująco: główna kwatera armji włoskiej komunikuje: Wymieniona we wczorajszym komunikacie angielska łódź podwodna została zatopiona przez włoski torpedowiec „Papa“. Angielska łódź podwodna wystrzeliła w kierunku włoskiego torpedowca trzy torpedy bez żadnego rezultatu. Torpedowiec natychmiast przystąpił do ataku przeciwko łodzi podwodnej i zrzucił kilka bomb podwodnych. **Trafiona decydująco łódź podwodna ukazała się jeszcze raz nad wodą, obrócona kilem do góry, poczem wkrótce zatonęła.**

Kiedy rozstrzygną się losy wojny?

(—) **Sztokholm**, 23 sierpnia. **„Svenska Dagbladet“ zastanawia się w dłuższym artykule wstępnym nad zagadnieniem zakończenia wojny i pisze, że jeśli jest prawdą, iż Hitler udał się na wybrzeże zachodnie, to należy przypuszczać, że operacje przeciwko Anglji mogą przybrać rozmiary tego rodzaju, które zadecydują o losach wojny.**

Pozatem jest rzeczą niemożliwą czynienie jakichkolwiek horoskopów na temat przebiegu wydarzeń. Nowoczesne wynalazki wojenne i technika wojskowa przynoszą raz po raz nowe niespodzianki. Niemcy pokładają całkowite zaufanie w swych wzbudzających postrach maszynach wojennych, z których pomocą odnieśli szybkie zwycięstwa, a które — ich zdaniem — nie zawiodą w walce przeciw Anglji. Dziennik jest zdania, że Anglję łatwiej pokonać obecnie, niż w dobie Napoleona.

Rok istnienia niemiecko-sowieckiego układu handlowego.

Nadzwyczajne ożywienie wzajemnej wymiany towarowej.

(§§) **Berlin**, 23 sierpnia. **Przed rokiem podpisany został w Berlinie niemiecko-sowiecki układ handlowy i kredytowy, na mocy którego Związek Sowietów otrzymał w Niemczech kredyt towarowy w wysokości 200 miljonów marek, podczas gdy Związek Sowietów ze swej strony zobowiązał się do dostarczenia do Niemiec różnych towarów do wysokości conajmniej 180 miljonów marek przez przeciąg 2 lat.**

Ten pierwszy układ został następnie znacznie rozszerzony umową z 11 lutego 1940 r. przewidującą ukształtowanie wzajemnych stosunków gospodarczych między Niemcami i Sowietami na wielką skalę.

Na podstawie tych układów rozwinęły się następnie **niezwykle ożywione stosunki gospodarcze między Niemcami i Sowietami**, kształtujące się w duchu zupełnego wzajemnego porozumienia. W związku z wprowadzeniem w życie obu układów gospodarczych, obroty handlowe, które po wyczerpaniu kredytów towarowych udzielonych Związkowi Sowietów w roku 1935, i ograniczeniu również w roku 1938 importu niemieckiego z Rosji Sowieckiej silnie zmalały, wzrosły ponownie do poważnych rozmiarów.

Marynarze protestują przeciw służbie w transportach konwojowanych.

(—) **Genewa**, 23 sierpnia. Niemiecka marynarka atakuje nieustannie i coraz skuteczniej angielskie statki handlowe mimo ich uzbrojenia, przyczem kieruje głównie swą akcję przeciwko brytyjskim transportom konwojowanym.

Jeżeli pomimo wszelkich ostrzeżeń rzyzykują udział w nich w dalszym ciągu statki t. zw. „neutralne“, to odnośne towarzystwa armatorskie, niezależnie od strat tonażu, wystawiają w ten sposób nieslychanie lekkomyślnie na niebezpieczeństwo przedewszystkiem życie swoich marynarzy.

Przed kilku dniami zatopiono znowu w Kanale La Manche **dwa szwedzkie parowce handlowe Canton i Varla**, łącznej pojemności przeszło 7.000 ton, płynące w pewnym angielskim transporcie konwojowanym. Tylko część załogi zdołano uratować — brzmiał i tym razem lakoniczny komunikat, donoszący o śmierci dzielnych marynarzy.

Niemcy niejednokrotnie już ostrzegały towarzystwa armatorskie krajów neutralnych przed przyjmowaniem udziału w angielskich transportach konwojowanych i wyraźnie oświadczyły, że muszą upatrywać w tem niedopuszczalne pomaganie nieprzyjacielowi. Słusznie należy tez oczekiwać, że związki zawodowe marynarzy w zainteresowanych krajach wystąpią przeciwko praktykom, uprawianym przez swoje towarzystwa armatorskie.

Dopiero w ostatnich dniach, kiedy dalsze neutralne parowce handlowe, na skutek działalności niemieckiej marynarki wojennej lub lotnictwa nie były w możności dojechać do swych angielskich portów przeznaczenia, mnożą się doniesienia, iż **w wielu krajach marynarze, zapoznawszy się z niebezpieczeństwami, połączonemi z podróżami do Anglji, odmawiają udziału w angielskich transportach konwojowanych.** Ostatnie ogłoszenie totalnej blokady przyczyni się do dalszego wzmożenia oporu marynarzy przeciwko tym podróżom.

Demonstracje antyangielskie i antyżydowskie w Jerozolimie.

(§) **Bari**, 23 sierpnia. **Przed gmachem wydawnictwa żydowskiego dziennika „Palestine Post“ w Jerozolimie doszło do burzliwych demonstracyj ludności arabskiej przeciw Anglikom i żydom.**

Akcja propagandowa, prowadzona od kilku dni na łamach tego dziennika nawołująca do zbiórki pieniężnej na rzecz lotnictwa angielskiego, wywołała wielkie oburzenie ludności arabskiej. „Palestina Post“ nie ograniczyła się wyłącznie do akcji propagandowej w swem piśmie, ale również propagowała zbiórkę za pośrednictwem plakatów i apelów do ludności za pośrednictwem radja. Wielkie rozgoryczenie a zarazem oburzenie zapanowało wśród Arabów, gdy się dowiedzieli, że zbiórka pieniężna przyniosła 20 tys. funtów palestyńskich, przeznaczonych na lotnictwo angielskie.

Spustoszenie wojenne we Francji.

Zurych, 23 sierpnia. Minister komunikacji **Pietri** udał się ostatnio w podróż po całem nieokupowanem terytorjum Francji, celem stwierdzenia szkód, poczynionych w zakresie komunikacji przez obecną wojnę.

Według komunikatu, ogłoszonego w pismach francuskich, **700—800 dużych mostów zostało wysadzonych w powietrze, a poza tem zniszczono około 6.000 małych mostów.** Najbardziej ucierpiały departamenty **Drôme, Isère i Rhône**, w których 50 dużych mostów jest zniszczonych.

Obok tych zadań czeka na realizację odbudowa linji kolejowej Paryż—Dijon—Lyon i Brives—Mantauban. Przy tych pracach znajdzie — według obliczeń ministerstwa — prace **200.000 robotników**. W związku z temi wiadomościami podają pisma francuskie, że dotychczas powróciło do obszarów, objętych poprzednią wojną, **półtora miljona uciekinierów** oraz, że 90 pociągów dziennie transportuje ich z powrotem do domu.

Oficerowie węgierscy zwiedzają pola bitwy we Francji.

(—) **Berlin**, 23 sierpnia. Grupa oficerów węgierskich pod kierownictwem generała vitez Magyarosy'ego bawi w Niemczech w charakterze gości naczelnego Wodza armji niemieckiej.

Uczestnicy wycieczki udają się z Berlina na pola bitew we Francji.

B. minister Zay aresztowany w Maroku.

(§) **Rzym**, 23 sierpnia. **Z Rabat w Maroku donoszą, że na polecenie komisarza rządu francuskiego przy sądzie wojennym w Clermont-Ferrand został tam aresztowany b. minister Zay.**

Wspólnie z Daladierem i Mandlem udał się Zay do Maroka, aby tam zorganizować separatystyczny ruch, wymierzony przeciwko rządowi w Vichy oraz za oderwaniem Afryki płn. od Francji i równoczesnem powierzeniu jej zarządowi angielskiemu.

Jak obecnie donosi „Journal“, **Zay został aresztowany za dezercję i obecnie przebywa w więzieniu w Clermont-Ferrand.** W chwili wybuchu wojny Zay ochotniczo zgłosił się do wojska, ale zarazem czynił starania o przydział pozafrontowy. Był on jednym z pierwszych, którzy znaleźli się na pokładzie okrętu „Massiglia“ w Bordeaux, gdzie również przybyli Daladier, Mandel i towarzysze, aby wyjechać i uchylić się od wszelkiej odpowiedzialności za tragedję Francji.

Churchill pragnie, by wojna trwała jak najdłużej.

(—) **Sztokholm**, 23 sierpnia. W toku dyskusji w Izbie gmin Churchill przyznał, że Anglja zaprzożona jest wskutek przeważających sił niemieckiego lotnictwa na całem swem wybrzeżu morskiem.

Wobec niepewności sytuacji, w jakiej się Anglja znajduje, nie miał on innego tematu, jak jedynie wywody o blokadzie, oraz orzeczenia, by wojna trwała jak najdłużej.

Wybuch w fabryce amunicji w Ameryce.

(—) **Nowy Jork**, 23 sierpnia. **W Gibbstown w stanie New Jersey miała miejsce we wtorek silna eksplozja w oddziale napełniania pocisków artyleryjskich zakładów Duponta.**

Eksplodowało 1200 funtów dynamitu — przyczem 4-ch robotników zatrudnionych w pobliżu miejsca katastrofy, poniosło śmierć. Detonację słyszano w promieniu kilkunastu mil.

HENRYK LELIWA.

GENEWSKA PRZYGODA

16)

Ledwo dosłyszalne „Tak“ wprawiło Jerzego w niewysłowiony stan szczęścia...

Usiedli na kanapce i, zapomniawszy o bożym świecie, poczęli wić cichą rozmowę zakochanych...

ROZDZIAŁ 9.

Ivonne de Richette.

Ivonne de Richette obudziła się z niepokojącego snu. Pokój hotelowy wydawał jej się jakiś wrogi... Zdawało jej się, że zewsząd czyhają na nią szpiedzy, aby wydrzeć jej tajemnicę...

Z rozmyślań wyrwał ją głos Johna z sąsiedniego pokoju.

— Ivonko! Mamy dziś cudowny dzień! Proszę cię, zbierz się prędko!... Proponuję małą wycieczkę w góry, zamiast powrotu na naszą wyspę!... Czy zgadzasz się, moja kochana?...

— Świetnie! — entuzjazmowała się Ivonka. — Miałam już dawno ochotę na jakąś wysokogórską wycieczkę! Znamy już przecież wszystkie urocze zakątki tu nad jeziorem, a ja zawsze lubię nowości!... Zrobiłeś mi prawdziwą przyjemność, Johu! Zaraz będę ubrana... W każdym razie wolę taką wycieczkę od powtórnego zwiedzania Montreux czy Evian nad naszem jeziorem — szczebiotała wesoło, spiesząc się ze swą toaletą.

Ivonka rzeczywiście lubiała góry i wierzyła dziś, że taka wycieczka wyrwie ją ze złego nastroju, w jakim się obudziła.

W niespełna pół godziny opuszczali już hotel.

— Dokąd zawiezie mnie dziś, papa John? — przekomarzała się z nim.

— Chciałbym pojechać na Mont-Salève, i to najlepiej koleją linową, jak para zakochanych turystów... — odparł wesoło mister Wood.

Jaki on sentymentalny i miły! Ivonka spojrzała serdecznie na Johna, który wydawał się dziś o dwadzieścia lat młodszy...

Wsiedli do kolejki linowej.

— Boję się troszeczkę! — przyznała się Ivonka i przytuliła się do kochanka jak kotka.

John objął ją ramieniem. Jak on ją kochał! Musi się z nią jeszcze dziś rozmówić...

Kolejka ruszyła i teraz rozpoczął się cudowny widok oddalającej się tafli błękitnego jeziora z całą perspektywą Alp. Dokoła jeziora wykwitały, jak barwne kwiaty miasta i słynne miejsca kąpielowe, z wieżyczkami starych kościołów...

Dojechali na miejsce. Ivonka czuła lekki zawrót głowy. Fala piękna przelewała się w niej całej jakimś rozkosznym dreszczem.

Usiedli na wielkim tarasie restauracji i John zamówił śniadanie. Patrzył na Ivonkę rozkochanym wzrokiem. Nigdy nie wydawała mu się piękniejszą, ani ponętniejszą, niż w tej chwili. Spoglądała przed siebie na rozpościerającą się z tarasu cudowną panoramę ośnieżonych szczytów Alp, które jak żeby jakiegoś czarodziejskiego smoka, wżerały się w błękit nieba. Widok był groźny i zarazem wspaniały!... Ivonka poddawała się temu czarowi z rozmarzeniem. Jej dziecinne fiołkowe oczy nabrały dziwnego blasku, a ukarminowane usteczka rozchyliły się lekko, jak do pocałunku...

— Ivonko! Czy chciałabyś jednak zostać

Ivonka ocknęła się... Jakże tu jest pięknie!... Zostać jego żoną! Spojrzała jeszcze raz na Alpy. Czy możliwe, żeby istniało tyle zła na świecie!... Ach, czemuż nie może być naprawdę szczęśliwa!... Powie mu wszystko! Tak, dłużej już tajemnicy swej utrzymać nie potrafi...

— Posłuchaj mnie, papa John! — głos jej był cichy i dziwnie obcy w jej własnych uszach. — Mam ci coś bardzo ważnego do opowiedzenia. Może wtedy zrozumiesz, dlaczego nie mogę zostać twoją żoną... — zapatrzyła się w dal, jakby przywołując daleką swoją przeszłość. — Widzisz, ja mam córkę...

— Córkę? — John Wood zdawał się raczej ucieszony, niż zdziwiony. — Czemu mi nigdy o tem nie powiedziałaś?

— Nie chciałam ci o tem nic mówić — ciągnęła dalej Madame de Richette cichym głosem. — Ja nie byłam nigdy mężatką...— spojrzała na Johna, ale w oczach jego wyczytała tylko litość.

— Biedna Ivonka! — wyszeptał zmienionym głosem.

— Byłam młoda i niedoświadczona — wiodła dalej swą opowieść. — Poznałam go przypadkiem na letnisku w Aix-les-Bains gdzie jeździłam co roku z moją chorą matką, która później umarła wkrótce ze zmartwienia... On był Szwedem i, jak się później okazało, wielkim międzynarodowym aferzystą. Gdy przejrzałam jego brudne machinacje, uciekłam od niego wraz z dzieckiem. Zresztą traktował mnie okropnie i trzymał tylko przy sobie ze względu na moje pieniądze, a gdy proponowałam ulegalizowanie związku, wyśmiewał się ze mnie. Wyjechałam do Ameryki i poświęciłam się wychowywaniu córki...

— Nie płacz, kochanie! — John nachylił się nad nią czule. — Rozumiem, jak bolesne muszą być dla ciebie te wszystkie wspomnienia. Ale czy nie widzisz, że ja cię kocham! Kocham ponad wszystko na świecie. Pomogę ci w wychowaniu córeczki! Ile lat ma to dzieciątko?

Ivonka roześmiała się boleśnie.

— Ładne dzieciątko! Rita ma już lat dwadzieścia dwa i jest piękną dziewczyną — tylko — niestety...

Serce Johna ścisnęło się jakiemś złem przeczuciem.

— Powiedz wszystko, Ivonko!

— Córka odziedziczyła skłonności po ojcu!... — Madame de Richette spoglądała ponuro ku ziemi. — Jej wykształcenie pochłonęło dużą część mych zasobów finansowych, a Rita chciała używać życia. Mieszkałyśmy wtedy w Chicago i wpadła w towarzystwo gangsterów!... Nigdy nie zapomnę tego dnia, gdy przyszła ją szukać policja. Rita uciekła jednak do Europy i stamtąd napisała do mnie list, że została zawodową tancerką, gdyż między innemi uczyła się także zamłodu tańca. Na dłuższy czas znikła mi z oczu... Było to wszystko na rok przed naszem poznaniem, Johnie. Musiałam opuścić Chicago po tym całym skandalu i osiedliłam się w Nowym Jorku i tam spotkało mnie szczęście...

John uścisnął ją lekko za rękę.

Ivonka spojrzała mu w oczy z wdzięcznością i ciągnęła dalej:

— Nie widziałam jej całe cztery lata, aż nagle spotkaliśmy się tu, w Genewie...

— Twoja córka jest tutaj!

— Tak i widziałeś ją dopiero wczoraj w kabarecie... To słynna tancerka Rita Nissen!... Spotkałam ją przypadkiem dwa tygodnie temu. Ucieszyłam się nią okropnie i opowiedziałam jej wszystko o tobie i nawet o twoich zbiorach i... obawiam się, że może ona była zamieszana w sprawę kradzieży twego Murilla... — Ivonka rozpłakała się na dobre.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Skutki niemieckich ataków na Anglję.

Znamienne notatki w dziennikach angielskich.

(=) **Genewa**, 23 sierpnia. **Brytyjskie ministerstwo informacyj czuwa troskliwie nad tem, aby dzienniki brytyjskie nie przynosiły żadnych wiadomości o ogromnych zniszczeniach, wyrządzonych przez niemieckie ataki powietrzne na ważne wojskowe objekty.**

Jeżeli jednak szkody przybierają takie rozmiary, że przy najlepszych chęciach nie da się ich zupełnie przemilczeć, wówczas znaleźć można w dziennikach notatkę tego rodzaju, jaka ukazała się np. ostatnio w „Daily Telegraph“: „Część pewnej wielkiej fabryki w pewnem w północno-zachodniej części Anglji zawaliła się wczoraj. Słupy betonowe, podpierające dach, nagle załamały się i upadły, pociągając za sobą całe rusztowanie żelazne dachu. Po tej katastrofie cały budynek został zamknięty przez uzbrojoną milicję. Następnie warty zaciągnęło wojsko“.

Angielski konwój ostrzeliwany z wybrzeża Kanału.

Sztokholm, 23 sierpnia. Jak donoszą z Londynu, niemieckie działa ostrzeliwały we czwartek z wybrzeża Kanału konwój, płynący Kanałem. Konwój składał się z parowców i osłony okrętowej. Doniesienia angielskie nie mówią nic o skutkach ostrzeliwania.

Henderson woli „prywatne wyszkolenie wojsk.“.

(§) **Nowy Jork**, 23 sierpnia. **Sir Neville Henderson, b. ambasador angielski w Berlinie, wstąpił — jak donoszą z Londynu — do angielskiej służby obrony kraju.**

Wbrew obowiązującym przepisom, sir Neville wybrał specjalną metodę zaznajomienia z wyszkoleniem wojskowem, — mianowicie **pobiera „prywatne lekcje“ ćwiczeń wojskowych.**

Internowanie kuzyna króla Anglji.

Nowy Jork, 22 sierpnia. **Jak donoszą z Londynu, dopiero obecnie podano do wiadomości fakt internowania na pewnym zamku szkockim księcia off Buccleuch, — kuzyna króla Jerzego VI, które nastąpiło przed trzema miesiącami.**

Książę of Buccleuch jest bratem żony księcia Henryka of Gloucester, młodszego brata króla. Szwagier księcia Henryka aż do czasu aresztowania, tj. do dnia 10 maja, pełnił urząd przy dworze królewskim. Jego internowanie wywołało wielkie wrażenie, tem więcej, że **nie powiedziano nic o powodach tego posunięcia**, skutkiem czego fakt ten stał się powodem do wielu pogłosek.

Rumuński instytut w Niemczech.

Berlin, 23 sierpnia. Celem stworzenia odpowiednich warunków do rumuńsko-niemieckiego zbliżenia kulturalnego, został założony przy **królewskiem poselstwie w Berlinie „Rumuński Instytut w Niemczech“**. Działalność instytutu polegać ma przedewszystkiem na wymianie profesorów i studentów wyższych uczelni, oraz nawiązania kontaktu z uczelniami zajmującemi się zagadnieniami wschodnio-południowej Europy.

Armja rumuńska bez żydów.

(=) **Belgrad**, 23 sierpnia. **Jak donosi rumuńskie ministerstwo wojny, z dniem 22 sierpnia br. zostaną zwolnieni wszyscy żydzi, służący dotychczas w szeregach rumuńskiej armji.**

Równocześnie ministerstwo wojny komunikuje, że zwolnieni ze służby wojskowej żydzi będą musieli pracować w organizacji służby pracy.

Podsekretarz stanu Noble zrezygnował ze swojego stanowiska.

Rzym, 22 sierpnia. Donoszą z Nowego Jorku, że **podsekretarz stanu w ministerstwie handlu i przemysłu Noble zrezygnował ze swojego stanowiska**, oświadczając prezydentowi Rooseveltowi, że wycofuje się z gabinetu, aby móc przy przyszłych wyborach być **pomocnym kandydatowi na stanowisko prezydenta Wilkiemu.**

Rosja zwraca Finlandji pas ziemi.

Helsinki, 23 sierpnia. **W czasie pertraktacyj granicznych między Finlandją a Unją Sowiecką, ta ostatnia zwróciła Finlandji pas ziemi długości 8 km i szerokości 2 km.**

Gmina Rautjaervi otrzymała dzięki temu 40 domów z powrotem. Przy tej sposobności w kołach stolicy Finlandji podkreśla się, że problemy, związane z przeprowadzeniem granicy są rozwiązywane przy obustronnej ustępliwości i zgodzie.

Nafta w Pirenejach?

Zurych, 22 sierpnia. Według dziennika „Petit Dauphnois“, odkryto w ostatnich czasach pokłady naftowe **w Pirenejach francuskich**. Mają one dorównywać rumuńskim kopalniom nafty, dotychczas jednak nie udało się specjalistom zbadać, ile ton nafty mogą zawierać te pokłady. Obliczenia wahają się między 5000 a 50.000 ton. Tereny naftowe **znajdują się w okolicy Saint Gobain** i obejmują **50 km. kw.**

Skutki zajęcia brytyjskiego Somali przez Włochów.

(=) **Genewa**, 23 sierpnia. Zdobycie brytyjskiego Somali i związane z tem wstrząśnienie kluczowej pozycji Wielkiej Brytanji nad zatoką Adenu, posiada dla wewnętrznych stosunków Egiptu nie dające się narazie ocenić w całej rozciągłości następstwa.

Jak donosi z Egiptu drogą na Marsylję „Petit Dauphinois“, wychodzący w Grenoble, **władze brytyjskie w Egipcie aresztowały dotychczas 2000 Egipcjan pod zarzutem uprawiania działalności zagrażającej bezpieczeństwu narodowemu.**

Ta nowa fala aresztowań, która poprzedzona już była licznemi represjami przed kilku tygodniami, przybiera coraz większe rozmiary.

Jak donoszą z Kairo i Aleksandrji, **szczególnie licznych aresztowań dokonano w strefie Kanału Sueskiego i na terenach graniczących z Sudanem i Libją.** Aresztowanych Egipcjan przewieziono do obozów koncentracyjnych. Postępowanie władz brytyjskich **spowodowało demonstracje w całym Egipcie.**

Na panarabskim uniwersytecie w Kairo **odbyły się antybrytyjskie demonstracje profesorów i studentów.** Meczety wykazują wzrastającą z każdym dniem frekwencję wiernych, przybierającą coraz bardziej antybrytyjski charakter. Straże nad kanałem Sueskim, przy śluzach kanałowych, oraz przed siedzibami urzędowemi władz brytyjskich w całym Egipcie zostały wzmocnione. Cenzura poczty, telegrafu, prasy i radja staje się z każdym dniem coraz ostrzejsza i trudniejsza do zniesienia.

Serdeczne powitanie Włochów w kraju Somali.

(§) **Rzym**, 23 sierpnia. Ostatni włoski komunikat wojenny donosi o manifestacjach przyjaźni, okazywanej przez miejscową ludność wkraczającym do brytyjskiego kraju Somali zwycięskim wojskom włoskim.

W tych wiernopoddańczych manifestacjach wzięła udział również ludność, przybyła z odleglejszych okolic wschodniej części kraju Somali, która nie odczuła jeszcze skutków działań wojennych.

Wiadomość o zwycięstwie Włochów dotarła do tej części kraju, mimo znacznej odległości, dzięki używanym przez tę ludność sposobom komunikowania się przy pomocy bębnów. Ważne wydarzenia, podawane znanym i używanym przez tubylców sposobem, wybębniane są specjalnymi i tylko tym ludziom znanemi taktami, które następnie podawane są od wsi do wsi.

Po uzyskaniu na tej niezwykłej drodze wiadomości o zwycięstwie włoskiem, **wodzowie poszczególnych szczepów wysłali swych posłów i pełnomocników do najbliższych włoskich posterunków wojskowych, którym zakomunikowali, iż ich wodzowie poddają się władzy włoskiej.**

Przy tej okazji odbyły się uczty biesiadne przy udziale tubylców i żołnierzy włoskich i w tym celu zabijano jagnięta, przyniesione przez ludność tubylczą.

Jeden ze szczepów, mianowicie Hilalosowie, który uznał suwerenność włoską w Somali, wywodzi się z dawno tam osiadłych szczepów arabskich, przybyłych ze Wschodu, który jest spokrewniony z licznemi szczepami ludów północno-afrykańskich. Przodkowie tego szczepu odegrali wielką rolę w ekspansji arabskiej w kierunku Afryki północnej.

Mussolini zwiedził obóz młodzieży faszystowskiej.

(=) **Rzym**, 22 sierpnia. Mussolini w towarzystwie sekretarza partji zwiedził wielki obóz młodzieży faszystowskiej na Monte Mario, gdzie przyjął defiladę przeszło 10.000 przodowników młodzieży. Młodzież zgotowała Mussoliniemu żywiołową manifestację.

Od okrętu linjowego do ścigacza

Kraków, w sierpniu.

Powtarzające się stale w komunikatach Naczelnego dowództwa niemieckich sił zbrojnych wzmianki o potyczkach czy bitwach morskich wprowadzają laika, jakim jest przecież w tych sprawach każdy przeciętny człowiek, w całkiem mu nieznany świat, przerażający i dezorjentujący go mnogością nowych terminów i określeń. Celem więc tego artykuliku ma być wyjaśnienie czytelnikowi różnicy, jaka zachodzi między pancernikiem a krążownikiem, ścigaczem a poławiaczem min czyli traulerem itd.

Trzonem floty wojennej są **okręty linjowe** — niesłusznie nazywane popularnie **pancernikami.** (Terminu „pancernik“ używano dawniej w odróżnieniu od „krążownika linjowego“, dziś te dwa typy zlały się w jeden). Są to

olbrzymie pływające kolosy,

na których znajduje się ponad tysiąc ludzi licząca załoga, uzbrojone w 8, 9 do 10 dział najcięższych kalibrów (od 280—406 mm) oraz odpowiednia liczbę dział średniego kalibru i **posiadające dużą ilość dział i działek przeciwlotniczych).**

Szybkość nowoczesnych okrętów tej klasy sięga 32 węzłów (ok. 59.3 km/godz.). Wyporność ich wacha się pomiędzy 26.000 do 45.000 ton. Do najnowocześniejszych i najpotężniejszych należą obecnie nowe włoskie okręty klasy „Victorio Venetto“ (26 000) i francuskie „Dunquerque“ (26 000). Dwa ostatnie nazywane są też **krążownikami bojowemi.** Są one chronione potężnym pancerzem, dochodzącym do 305 mm i posiadają też wodnopłatowce wywiadowcze na pokładzie.

Niemiecka marynarka wojenna rozporządza **specjalnym typem okrętu t. zw. „Panzerschiff“** co na polskie odpowiadałby właśnie ów termin „pancernik“. To owe sławne okręty typu „Deutschland“ — przeznaczone do korsarskiej walki na oceanie. Typ ten z pewnością szerokiemu ogółowi jest mniejwięcej znany, niema więc potrzeby dłużej się nad nim rozpisywać.

Tak zwane **„pancerniki obrony wybrzeży“ są najsilniejszemi jednostkami flot Szwecji i Finlandji.** Ich wartość bojowa na pełnem morzu jest b. mała. Wyporność ich sięga 8000 ton. (Szwedzkie „Gustaw V“, „Sverige“).

Flota angielska posiada

do obrony wybrzeży tzw. monitory.

Są to jednostki o stosunkowo niedużej wyporności (6000—8000 t.), silnie opancerzone i uzbrojone w 1—2 działa najcięższego kalibru. Ich wartość bojową zmniejsza wybitnie niemożność osiągnięcia większej szybkości.

Dalej słyszymy często o **krążownikach.** To jednostki, które dzielą się na dwa zasadnicze typy — ciężkie i lekkie. Ich głównem zadaniem — to ochrona dalszych linij komunikacyjnych, głębsze rozpoznanie i wspieranie działań sił lżejszych. **Krążowniki ciężkie nazywane „waszyngtońskiemi“** o wyporności do 10 000 ton są uzbrojone w 8—9 dział kal. 203 mm i rozporządzają większą szybkością, ale zato nie posiadają albo wcale pancerza albo jeżeli ma ja, to b. słaby. Szybkość ich dosięga do 42 węzłów. Szybkość tę osiągnął włoski krążownik „Contotierri“ (5 500 ton — 8 — 152 mm).

Do największych jednostek floty zaliczają się lotniskowce.

Ich wyporność wynosi przeciętnie 20 000 przy szybkości ok. 30 węzłów. Jednostki te zabierają na pokład 40—60 samolotów. Największemi lotniskowcami rozporządzają Stany Zjednoczone. („Lexington“ i „Saratoga“ — ponad 30 000 ton i 90 samolotow każdy). Dla wodnopłatowców, które mogą wodować na morzu służą specjalne transportowce lotnicze, które wyławiają wodnopłatowiec z wody.

Kontrtorpedowce i mniejsze torpedowce to okręty, bez których nie obędzie się żadna flota. Nazwa „kontrorpedowiec“ jest już dzisiaj nieaktualna i większe państwa morskie, jak np. Niemcy, Anglja itd. zaprowadziły już nowe nazwy dla tych okrętów, dające się przetłumaczyć polskiem słowem „niszczyciel“.

Obecnie kontrtorpedowiec, o wyporności od 1000 do 2500 ton, stał się okrętem „uniwersalnym“. Służy on do przeprowadzenia samodzielnych zadań, ochrony konwojów, ochrony okretów linjowych w marszu, rozpoznania, niszczenia okrętów podwodnych itd. Torpedowce służą obecnie do zadań mniejszych przy ochronie wybrzeży.

Ktoby wreszcie nie słyszał o

okrętach podwodnych,

źle u nas nazywanemi **„łodziami podwodnemi“.** Najstraszliwszą cechą tych podwodnych rekinów jest właśnie ich zdolność zanurzania się, przez co mogą niespodzianie i niedostrzeżenie zbliżać się do wypatrzonej ofiary, by potem posłać jej śmiercionośny podarunek — „węgorza“ (torpedę).

Oprócz tych głównych typów okrętów marynarka wojenna rozporządza wieloma innemi pomocniczemi jednostkami, jak: **poławiaczami min,** które służą do oczyszczania morza z min, **stawiaczami min, okrętami celami, transportowcami okrętami-bazami, ścigaczami** itd.

Na czas wojny marynarka mobilizuje kutry rybackie, które są uzbrojone i służą do obrony wybrzeży i konwojowania transportów.

Kilka słów należy się jeszcze **ścigaczom.** Te małe, nieuchwytne „osy“ wiele kłopotu sprawiają atakowanemu.

Dzięki swej małości dużej szybkości mogą zawsze liczyć na odwrót po wykonaniu ataku.

Jak więc widzimy, marynarka wojenna rozporządza wieloma typami okrętów. Gdybym o tych wszystkich okrętach chciał pisać więcej i wyczerpująco, to grubego tomu nie starczyłoby na to. Jedno tylko trzeba podkreślić — jedno o czem często się u nas zwłaszcza zapomina. — Marynarka wojenna stanowi osobną część sił zbrojnych państwa, a nie broń w rodzaju artylerji czy piechoty, jak to niektórzy sądzą. To jeszcze trzeba dodać, że przeciw okretowi postawić można tylko okręt, a sukcesy niemieckich lotników nad angielskiemi okrętami należy przypisać **ścisłej współpracy niemieckiego lotnictwa z niemiecką marynarką wojenną,** bowiem zgodna współpraca tych dwu elementów sił zbrojnych może dać i **daje wspaniałe wyniki.** Taka właśnie współpraca istnieje pomiędzy niemiecką marynarką i lotnictwem, czego o Anglikach powiedzieć nie można.

Przemysław Łęgowski.

Niemieckie znaczki pocztowe dla Alzacji.

(§) **Berlin**, 23 sierpnia. **W Strassburgu ukazały się niemieckie znaczki pocztowe z przedrukiem „Elsass“, przeznaczone dla obrotu pocztowego wewnątrz Alzacji oraz z Rzeszą Niemiecką.**

Podobnie, jak dla listów, adresowanych z Rzeszy do „Generalnego Gubernatorstwa“ tak samo i dla listów, wysyłanych z Niemiec do Alzacji, wymagane są opłaty wewnętrzne. Wszystkie dawne francuskie znaczki pocztowe straciły na tym terenie swą ważność, a listy, ofrankowane temi znaczkami, będą uważane, jako nieopłacone. Z Alzacji można również wysyłać przesyłki pocztowe do terenów okupowanych i niezajętych części Francji oraz zagranicę.

Wśród tylu ciekawych znaczków, które ukazały się na skutek zmian terytorjalnych — jakie zaszły w ciągu minionego roku — serja z przedrukiem „Elsass“ należeć będzie do najciekawszych. Jako prowizoryczna może osiągnąć kiedyś nawet wartość tak poszukiwanej obecnie serji znaczków polskich z przedrukiem „Generalgouvernement“. Komunikat oficjalny nie podaje narazie, ile wartości ukaże się w Alzacji w obiegu, ani jak wysoki będzie nakład poszczególnych sztuk.

Służba wojskowa w Danji.

Berlin, 23 sierpnia. Jak donoszą z Kopenhagi, wydało duńskie ministerstwo wojny rozporządzenie, powołujące pod broń młode roczniki na jesień br. W listopadzie br. mają powołani znaleźć się w miejscach garnizonowych. Rozporządzenie zaznacza, że odroczenia od służby wojskowej, które dawniej były chętnie użyczane, są obecnie skasowane.

Polityka Japonji na obszarze wielko-azjatyckim.

(§) **Tokio**, 23 kwietnia. Japoński minister spraw zagranicznych Matsuoka, podczas audjencji u cesarza w letniej rezydencji w Hayama, złożył sprawozdanie na temat szeregu zagadnień z dziedziny polityki zagranicznej.

Poprzednio odbyły się już konferencje pomiędzy premjerem Konoye, ministrem spraw zagranicznych Matsuoka, ministrem sił zbrojnych Tojo i ministrem handlu Kobajaszi. Na tych konferencjach miało dojść do porozumienia w sprawie polityki, jaką należy uprawiać na obszarze wielko-azjatyckim.

Poczta ze Szwecji przez Syberję.

Sztokholm, 22 sierpnia. Od chwili wypowiedzenia wojny przez Włochy, tj. **10 czerwca br. przybyła obecnie poraz pierwszy do Londynu** poczta ze Szwecji. — Do chwili wypowiedzenia wojny przez Włochy, poczta ta kierowana była przez Rosję, a następnie przez Bałkany do Morza Śródziemnego, obecnie zaś idzie ona przez **Syberję i Stany Zjednoczone do Anglji.**

Zawieszenie komunikacji pocztowej między Finlandją a Stanami Zjedn.

Helsinki, 23 sierpnia. Władze fińskie zawiesiły aż do odwołania komunikację pocztową między Finlandją przez Petsamo a Stanami Zjednoczonemi.

Widmo głodu zawisło nad Marokiem.

(=) **Rzym**, 23 sierpnia. W związku z blokadą, jaką Anglja zawiesiła nad francuskiem Marokiem sytuacja gospodarcza w tym kraju staje się coraz poważniejsza, bowiem wszelkie stosunki z zagranicą uległy przerwie.

Według doniesień z Tangeru uległy wyczerpaniu wszelkie zapasy pieniężne z rezerw bankowych Maroka francuskiego. Aczkolwiek kraj ten obfituje w artykuły żywnościowe, bydło, owoce i wina, niema nadziei na wyratowanie go z kryzysu i możności zapewnienia mu zaprowiantowania dla 6 miljonów mieszkańców.

Już obecnie daje się odczuwać dotkliwy brak herbaty, cukru i bawełny.

Wprowadzenie 2-letn. służby wojsk. w Hiszpanji.

(=) **Madryt**, 22 sierpnia. **Hiszpański dziennik ustaw ogłasza nową ustawę o obowiązku czynnej służby wojskowej, który został ustalony na dwa lata.**

Za czasów republiki czynna służba wojskowa w Hiszpanji wynosiła tylko jeden rok. Obowiązek czynnej i rezerwowej służby wojskowej obywateli hiszpańskich został ustalony zasadniczo na 24 lata.

Danja uznała Słowację.

(=) **Kopenhaga**, 23 sierpnia. Jak informuje duńskie ministerstwo spraw zagranicznych, rząd duński postanowieniem z dnia 8 sierpnia uznał Słowację, jako samodzielne państwo, przyczem zakomunikował tę uchwałę za pośrednictwem noty, skierowanej na ręce ministra spraw zagranicznych Słowacji dra Tuki.

Wielka katastrofa lotnicza w Jugosławji.

Belgrad, 24 sierpnia. Lecący według rozkładu lotów samolot linji Zagrzeb—Split, typu „Lockhead“ dwusilnikowy, uległ skutkiem wielkiej burzy we czwartek przedpołudniem katastrofie pod miejscowością Knin.

Wszyscy pasażerowie oraz dwóch członków załogi ponieśli śmierć na miejscu. (p)

Stemplowanie akcyj rumuńskich towarzystw naftowych.

(§§) **Berlin**, 23 sierpnia. Poselstwo król. Rumunji w Berlinie komunikuje:

W myśl dekretu rumuńskiego, dotyczącego akcyj towarzystw naftowych z 12 lipca 1940 r., **należy wszystkie akcje towarzystw, trudniących się eksploatacją pokładów naftowych, przerabianiem produktów naftowych we wszelkiej formie oraz zbytem tych produktów i ich pochodnych, zamienić na akcje imienne do dnia 12 września 1940 r. pod zagrożeniem nieważności.** W tym celu należy przedłożyć akcje w wymienionym terminie ministerstwu gospodarstwa w Bukareszcie, celem otrzymania wizy i zarejestrowania właściciela oraz ewent. wierzycieli zastawionych objektów majątkowych. **Akcje, znajdujące się na terenie Generalnego Gubernatorstwa, mogą być również przedkładane poselstwu król. Rumunji w Berlinie, Wydział Handlowy, Berlin W. 35 Rauchstrasse 26.** Równocześnie z przedstawieniem akcji do wizowania należy dołączyć następujące dokumenty:

a) dowody przynależności państwowej i rasowego pochodzenia właścicieli w oryginale wraz z dwoma odpisami względnie fotokopjami;

b) dowody własności, względnie zastawu z podaniem odnośnych dat nabycia i podania poprzedniego właściciela, również w oryginale z dwoma odpisami, względnie fotokopjami.

Podania należy wnosić na specjalnych formularzach, które można otrzymać w w Poselstwie król. Rumunji, Wydział Handlowy, Berlin W. 35, Rauchstrasse 26, jak również w „Wirtschafsgrupe Privates Bankgewerbe, Werlin NW. 7, Dorotheenstrasse 4.

Państwo holenderskie pozostaje bez zmian.

Amsterdam, 23 sierpnia. Z miarodajnej strony niemieckiej wskazano we środę na konferencji prasy holenderskiej ponownie na to, że według deklaracji Fuehrera — Niemcy nie przyszli do Holandji jako zdobywcy. Zajęcie kraju przez Niemców było koniecznem, aby ubiec wdarcie się Anglików.

Pozatem komisarz Rzeszy dla okupowanych obszarów holenderskich w swej programowej mowie z dnia 26 lipca, wygłoszonej w Hadze, złożył wyraźną deklarację, **że państwo holenderskie pozostanie nienaruszone w swych granicach.**

Loża „Wielkiego Wschodu“ rozwiązana.

(=) **Vichy**, 23 sierpnia. Rząd francuski ogłosił dekret, mocą którego uległy rozwiązaniu francuskie loże wolnomularskie „Wielki Wschód Francji“ i „Wielka Loża Francji“.

Ciekawe znalezisko na Jutlandji.

Kopenhaga, 23 sierpnia. W kopalniach brunatnego węgla w **Kaas** na Jutlandji, znalazł pewien robotnik w głębokości 2½ m **maszt sosnowy, długości 8 m, o obwodu 1.50 m, którego powierzchnia zdobiona jest różnemi rzeźbami.**

Płaskorzeźby te przedstawiają okręt Wikingów, przyczem różne szczegóły okrętu oddane są z niezwykłą dokładnością. Ciekawe to znalezisko zostało przekazane muzeum w Hjöring.

Ubezpieczenie inwalidzkie.

Na podstawie rozporządzenia z dnia 16 stycznia 1940 r. niemieckie ubezpieczenie inwalidzkie zostało wprowadzone począwszy od 1 stycznia 1940 r. również na byłych terenach polskich, przyłączonych do prowincji śląskiej.

Wobec powyższego wzywam ponownie wszystkich pracodawców, by zażądali niezwłocznie w Ogólno Miejscowej Kasie Chorych wzgl. w miejscowym urzędzie policyjnym (Policja Miejska) wystawienia kart kwitowych dla pracowników fizycznych u nich zatrudnionych i by natychmiast nalepili do nich znaczki ubezpieczeniowe, należne wstecz od 1 stycznia 1940. Wyczerpujące wskazówki, dotyczące wartości znaczków składkowych ogłoszone są na białych plakatach o żółtej obwódce wywieszonych obok miejsc sprzedaży znaczków ubezpieczeniowych w urzędach pocztowych.

Już w najbliższych tygodniach przeprowadzona będzie ścisła kontrola składek we wszystkich przedsiębiorstwach. Pracodawcy, którzy nie będą mogli przedłożyć kart kwitowych wylepionych należycie uniważnionemi znaczkami składkowymi aż do dnia ostatniej wypłaty, narażają się na karę pieniężną do 1000 RM. Oprócz kary tej może być nałożona grzywna dodatkowa do dwukrotnej wysokości zaległych składek ubezpieczeniowych.

Königshutte, dnia 1 sierpnia 1940.

Der Leiter
der Landesversicherungsanstalt
Schlesien
Zweiganstalt Königshutte O/S
i. V.
gez.: **Russek**

327

Dokształcanie sprzedawców sklepowych.

Jednodniowy kurs dla sprzedawców w Kattowitz.

(h) Oddział wychowania zawodowego i kierownictwa zakładów przy Niemieckim Froncie Pracy przeprowadził w Kattowitz w połączeniu z oddziałem fachowym „Niemiecki Handel“ **jednodniowy kurs dokształcający dla sprzedawców i sprzedawczyń w handlu detalicznym.**

W kursie tym zabrał głos kierownik oddziału fachowego Degenhardt, mówiąc w wywodach swoich o konieczności dokształcenia personelu sprzedawczego na nowowłączonych obszarach wschodnich. Jest najwyższy czas, aby nareszcie zaprzestać z żydowskiemi metodami sprzedaży, z metodami dawno przestarzałemi, nieetycznemi, zasługującemi na zupełne potępienie.

Sprzedawca za ladą nie powinien być wyłącznie sprzedawcą, lecz **w pierwszym rzędzie doradcą kupującego.** Aby ten cel w zupełności osiągnąć, potrzebna jest przedewszystkiem **dokładna znajomość gatunku, jakości oraz sposobu użycia danego artykułu.** Nie na ostatniem miejscu stoi uświadomienie klienteli przez sprzedawców o kolejności, w jakiej należy zaspakajać swoje potrzeby. Jest to ze względu na gospodarkę wojenną szczególnie ważne i dlatego należy swoje potrzeby ograniczyć obecnie w miarę możności. Właśnie na tem polu sprzedawca powinien być pomocnikiem i doradcą klienta.

W pierwszej części swego odczytu p. Degenhardt omówił **znaczenie nowych materjałów w handlu detalicznym.** Zapomocą różnych próbek uczestnicy kursu zapoznali się z różnorodnością i szerokiem rozgałęzieniem niemieckiej wytwórczości. — Między innemi zaznajomiono uczestników z produkcją artykułów z żywicy sztucznej, od surowca przez różne fazy przeróbki aż do gotowego artykułu. Stwierdzenie wysokiej wartości gumy sztucznej (Buna) oraz innych produktów planu czteroletniego wywołało u wszystkich obecnych żywe zainteresowanie.

Po dłuższej przerwie omówiono w żywej dyskusji **cel i zadania sprzedawców za kontuarem w sklepie.** W niezwykle interesujących słowach skreślił p. Degenhardt na przykładzie transakcję od wejścia klienta do sklepu aż do opuszczenia go.

Przystępując do omówienia charakteru sprzedawcy i sprzedawczyni mówca pod kreślił, że nie zewnętrzny wygląd jest miarodajny i wystarczający, lecz przedewszystkiem **fachowa znajomość danej branży.** Klient musi mieć pewność, że jest naprawdę dobrze obsłużony, towar zachwalany jest rzeczywiście dobry i że spokojnie może go nabyć, nie narażając się przytem na ewentualną stratę.

Już w wielu sklepach tutejszego terenu daje się stwierdzić wzrost tego rodzaju sprzedawców i sprzedawczyń, których zna leźć można wszędzie na terenie Rzeszy. — W większych sklepach handlu pojedyncze go można zauważyć, że kierownicy ruchu kładą specjalny nacisk na fachowe i grun towne wykształcenie swoich sił pomocniczych, co oczywiście leży zarówno w interesie samego przedsiębiorstwa jak i klienta.

W związku z tem zaznaczył p. Degenhardt, że **również i klient ma pewne obowiązki względem sprzedawców.** Nie wolno mu stawiać żądań, nie dających się spełnić, zwłaszcza w czasie wojny. Powinien on mieć tyle zrozumienia dla położenia sprzedawców, którzy napewno czynią wszystko co leży w ich mocy, aby klienta zadowolić. Jedynie ścisła współpraca obu stron daje możność przezwyciężenia wszystkich powstających trudności.

Kurs zakończony został w miłym i przyjemnym nastroju. Każdy uczestnik wrócił do domu zadowolony i zachęcony do podjęcia pracy w myśl wskazań prelegenta.

Ze względu na bardzo duże zainteresowanie kurs ten w najbliższym czasie zostanie powtórzony. Kurs ten cieszy się tem większem powodzeniem, ponieważ jest jednodniowy i odbywa się przeważnie w niedzielę.

Reorganizacja straży pożarnej w powiecie będzińskim.

Pokazy szkoły strażackiej w Neisse.

(h) W chwili przejęcia władzy okazała się konieczna całkowita reorganizacja straży pożarnej na wszystkich nowowłączonych terenach.

Istniejące w poszczególnych gminach ochotnicze straże pożarne w 90 procentach nie stały na wysokości zadania i daleko odbiegały od wzorów niemieckich.

Brak odpowiedniego wykształcenia oraz brak nowoczesnych wozów, urządzeń i sprzętu strażackiego **uniemożliwiło racjonalną pracę**, w wyniku czego pożary wybuchłe, zwłaszcza w gminach mniejszych, położonych w części rolniczej Zagłębia Dąbrowskiego,

dochodziły często do rozmiarów żywiołowych klęsk,

niszcząc olbrzymie wartości dobytku ludzkiego. Aby i na tem polu zaprowadzić ze względu na wielkie niebezpieczeństwo pożarów, ponieważ jeszcze w wielu gminach przeważna część domów kryta jest słomą, konieczny ład i porządek, należało natychmiast przystąpić do odpowiedniego szkolenia strażaków, uzupełnić sprzęt, uporządkować istniejące budynki i rewizy.

Zadanie reorganizacji straży pożarnej utrudnione zostało w wielkiej ilości gminach i miastach **przez zupełny prawie brak nowoczesnego sprzętu strażackiego** jak wozy, sikawki, pompy motorowe itp. Istniejący sprzęt daleko odbiegał od przepisowych wzorów. O ile wogóle nie został wywieziony i zniknął gdzieś w nikomu bliżej nieznany sposób, nieliczne pozostałości znajdowały się bez wyjątku w stanie wielkiego zaniedbania, urągającego wszelkim pojęciom.

Wprost zrozumieć nie można, że przy takim stanie strażnictwa ochotniczego, pożary nie obejmowały większych rozmiarów. Zwłaszcza w pierwszych dniach po objęciu władzy tylko wyjątkowo sprzyjającym warunkom należy przypisać, że obeszło się bez większych pożarów, skutki bowiem przy tak wielkich brakach stać się mogły tragiczne.

Obecnie reorganizację i przekształcenie straży pożarnej na wzór niemiecki uważać należy za ukończone. We wszystkich miastach i gminach istnieją niemieckie straże pożarne, gwarantujące, dzięki wzorowemu zaopatrzeniu i fachowemu przeszkoleniu, niebezpieczeństwo mienia i życia ludzkiego na wypadek pożaru.

Przez ciągłe i planowe szkolenie strażaków w myśl przepisów niemieckich,

straż ogniowa stoi obecnie na wysokim poziomie.

Ekwipunek wszystkich straży ogniowych został uzupełniony, przeprowadzono we wszystkich budynkach konieczne inwestycje, wybudowano nowe wieże do ćwiczeń, zakupiono nowe wozy i sikawki.

Kierownictwo ze swej strony dokłada wszelkich starań, aby przez liczne pokazy i imprezy wzorowych szkół strażackich zapoznać podwładnych z nowym stanem strażnictwa ratowniczego, umożliwiając im pobyt na szkołach strażackich i starając się przez ciągłe ćwiczenia stan drużyny utrzymać na wysokim poziomie.

Również i kierownictwo straży ogniowej w Będzinie czyniło starania, w celu przyjazdu szkoły strażackiej z Neisse, aby zareprezentować przepisowo wykonane ćwiczenia, dając jednocześnie możność brania w nich udziału. Starania te uwieńczone zostały pomyślnym wynikiem i na zakończenie odbytego w Będzinie kursu strażackiego przybyły na **dwudniowe pokazy w powiecie będzińskim oddział szkoły strażackiej w Neisse.**

Dnia 16 bm. zawiał wędrowny oddział tej szkoły do Będzina i rozłożył trzema wielkiemi, nowoczesnemi wozami strażackiemi swój obóz na placu ćwiczebnym ochotniczej straży pożarnej. Strażacy przebywali dwa dni w powiecie będzińskim, urządzając w szeregu miejscowościach pokazy, zapoznając uczestników i zainteresowanych z nowym stanem pożarnictwa.

Na przywitanie gości przybyła cała będzińska ochotnicza straż pożarna oraz liczni przedstawiciele władz i urzędów. Po serdecznem przywitaniu drużyna pod dowództwem ogniomistrza Krzikalli wykonała szereg wzorowych ćwiczeń przy nowoczesnych wozach strażackich. Ćwiczenia przerywane były przez objaśnienia i krótkie przykłady kierownika drużyny. — Uczestnicy kursu strażackiego w Będzinie pogłębili w ten sposób swoje wiadomości, ucząc się jednocześnie obsługi wielkich wozów strażackich.

Podczas gdy część gości zajęta była ćwiczeniami pokazowemi, pozostali w krótkim czasie rozbili pięć wielkich namiotów, sporządzając w przywiezionej ze sobą kuchni polowej posiłek. Po zakończeniu ćwiczeń, które budziły wśród przybyłych wielkie zaciekawienie i po spożyciu kolacji goście zaproszeni zostali na

wieczór towarzyski do kasyna.

Assessor Rahn w dłuższem przemówieniu scharakteryzował uczestnikom kursu oraz gościom ogólne położenie powiatu zagłebiającego się przedewszystkiem w jego historję, strukturę gospodarczą i narodowościową. Oświetlił również ujemny wpływ żydostwa, które skupiło poważny odsetek handlu i przemysłu w ich rękach.

Skolei przeszedł do przemysłu w powiecie, który pomimo znacznych obszarów ziemi, użytkowanej rolniczo, na całym obszarze wycisnął swoje piętno. Drugi mówca wieczoru oświetlił rolę i zadania partji na tamtejszym terenie. Wywody obu mówców spotkały się z wielkiem zainteresowaniem, budząc niewątpliwie większe zrozumienie dla tego ciekawego i bogatego obszaru.

W następnym dniu podobne pokazy odbyły się jeszcze w innych miejscowościach powiatu będzińskiego, m. in. w Czeladzi, Wojkowicach-Komornych oraz w Łagiszy. Wszędzie pokazy strażaków spotkały się z serdecznem przyjęciem ze strony licznie przybyłych, wzbudzając wielkie zainteresowanie i pogłębiając wiadomości miejscowych straży pożarnych. Cel ten — stworzenie wzorowej straży ogniowej, dzięki pokazom i ćwiczeniom szkoły strażackiej w Neisse został osiągnięty.

Co dzień niesie?

Nie niszczyć znaków drogowych w górach!

(h) Jak wiadomo, stowarzyszenie beskidzkie Bielitz otrzymało od władz **wyłączne prawo do znakowania wszystkich dróg, położonych na obszarze od Brynicy aż do Babiej Góry.** Do obowiązków tych należy również ustanowienie widocznych i dokładnych tablic orjentacyjnych.

Stowarzyszenie beskidzkie z wielkim nakładem kosztów ustanowiło również i obecnie w Wysokich Beskidach **nowe tablice orjentacyjne.** Wydaje się jednakże, że pewnym ludziom owe tablice się nie podobają. Stwierdzono bowiem, że na obszarze Lipowskiej zniszczono kilka tych tablic, między innemi tablicę wskazującą kierunek do schroniska na Pilsku i na Lipowskiej oraz tablice przy skrzyżowaniu dróg.

Wzywa się turystów, aby niezwłocznie zawiadamiali zarząd stowarzyszenia, o ile podczas wędrówek napotkają na nowe wypadki zniszczenia tablic.

Odbudowa straży pożarnej w Osieku.

(h) Komisaryczny Burgermeister gminy Osiek w powiecie Bielitz poszczycić się może tem, że w przeciągu krótkiego czasu nietylko **odbudował samorząd gminny**, lecz że dokłada wszystkich starań, aby w gminie swej stworzyć **wzorową straż ogniową.**

Pierwsze kroki na tem polu już zostały dokonane. Z wpływów gminy zakupiono obecnie **sikawkę motorową**, która już oddana została do użytku. W związku z tem w domu stowarzyszeniowym w Osieku odbył się skromny wieczór towarzyski, w którym wzięli udział liczni goście.

Po przywitaniu gości głos zabrał kierownik straży pożarnej Hem, który swoim towarzyszom złożył serdeczne życzenia z okazji nabycia sikawki motorowej. Wyraził swoją radość, że odbudowa straży pożarnej w Osieku tak rychło posuwa się naprzód. Po nabyciu sikawki, gmina zakupi specjalny wóz drużynowy. W najbliższym też czasie przystąpi się do przebudowy istniejącej remizy strażackiej. — Zakupiono również już buty oraz mundury.

Niedaleki więc jest okres, kiedy gmina Osiek będzie w posiadaniu wzorowej — na wzór niemiecki wyekwipowanej straży pożarnej.

Chrońcie opony rowerowe.

(h) W biurach zezwoleń przy urzędach aprowizacyjnych i gospodarczych w ostatnim czasie wielokrotnie stwierdzono, że przeważna część dobrych opon zostaje przedwcześnie uszkodzona, stając się przez to niezdatną do użycia, ponieważ rowerzyści jeżdżą na oponach niedostatecznie napompowanych powietrzem.

Trwałość opon przedłużona zostaje nietylko o miesiące, lecz nawet o lata, **o ile przestrzega się zasady twardego napompowania opon.** Również i przez zaniechanie ostrego hamowania wydatnie przedłuża się trwałość opon. Przestrzeganie tych podstawowych zasad w tym okresie jest **obowiązkiem wszystkich rowerzystów.**

Za fałszerstwo kart zezwoleń.

(h) W ostatnim czasie mnożą się procesy przeciwko osobom, które samowolnie i celowo zmieniają treść otrzymanych od władz kart zezwoleń, tak zwanych „Bezugscheinów“. Cel we wszystkich wypadkach jest zawsze ten sam: Przez fałszerstwo osiągnąć większe korzyści materjalne. Wykroczenia tego rodzaju, które świadczą o niskiem poczuciu odpowiedzialności i braku zrozumienia dla potrzeb gospodarki wojennej, zostają przez sąd, o ile brak jakichkolwiek okoliczności łagodzących, dotkliwie karane.

Niedawno temu przez sądem grodzkim w Königshutte odbył się znów proces tego rodzaju. Oskarżona Marja Jr. z Königshutte III sfałszowała Bezugschein, upoważniający ją na zakup 11 i pół kg margaryny, zakupując od dostawcy 15,5 kg. Dopiero, gdy karta zezwoleń powróciła do Urzędu Aprowizacyjnego, fałszerstwo wyszło na jaw.

Oskarżona przyznała się do winy, oświadczając jednakże, że nie wiedziała, iż ciężkiego wykroczenia się dopuściła. Tylko okoliczności, że w tym wypadku idzie o małą ilość towaru, oskarżona zawdzięcza niski wymiar kary. Sąd skazał ją na karę 3 miesięcy więzienia i zapłacenie kosztów sądowych.

(h) **ZAKAZ WOLNEJ SPRZEDAŻY MIODU.** Na terenie Dąbrowy wydano zakaz sprzedaży miodu wszystkim pszczelarzom. Zebrany miód należy zgłosić w miejscowym Wydziale Aprowizacyjnym przy Hedwigstrasse 11, pokój nr. 7.

(h) **PRZENIESIENIE BIURA MELDUNKOWEGO.** Przeniesienie biura meldunkowego w Bedzinie nastąpiło z dniem 19. 8. 40 r. z Stadtverwaltung przy Akazienweg do osobnych pomieszczeń w gmachu posterunku policji przy Kattowitzerstrasse 54.

Naczelny redaktor Leopold Helscher. Redaktor odpow.: Bruno Hamann. Redakcja: Kattowitz, Emmastr 12, tel. 352-32. — Administracja: Ernst Kublow, Sosnowitz, Haupstrasse 18, tel. 612-24. Oddziały: Bendzin, Hallenstrassel. Dąbrowa, Hauptstrasse 2. Zawiercie, Adolf-Hitlerstrasse 2.